

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในชีวิตประจำวัน คนเราได้รับสารด้วยการอ่าน การฟัง และการดู โดยการอ่าน เป็นกระบวนการทางสมองของมนุษย์ในการรับรู้ข้อมูลและแปลความหมายจากตัวหนังสือ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจเรื่องราว ความรู้ ความคิด และความรู้สึก ของผู้ส่งสาร หากผู้อ่านเข้าใจหลักการอ่านและฝึกทักษะการอ่านสม่ำเสมอ จะทำให้ผู้อ่านรับสาร ได้ถูกต้อง ตรงตามกับผู้ส่งสารต้องการ และสามารถนำความรู้ความคิดที่ได้มาพัฒนาตนเอง ทั้งด้านการเรียนและใช้ในชีวิตประจำวัน

การอ่านถือเป็นหัวใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีความสำคัญยิ่ง ต่อการนำพาชีวิตไปสู่ความสำเร็จ ถ้าเยาวชนในชาติเป็นนักอ่าน มีความสามารถทาง การอ่าน ก็จะสามารถนำความรู้และความคิดจากสารที่อ่านกลับมาพัฒนาประเทศชาติ ของตน (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2550, หน้า 5)

เอมอร์ เนียมน้อย (2551, หน้า 12) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะของการรับสาร ที่มีความสำคัญต่อการศึกษาทุกระดับชั้น เพราะสามารถนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งปัจจุบันวิทยาการ ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว นักเรียนจึงต้องใช้วิจารณญาณในการคิด ไตร่ตรอง ตัดสิน และประเมินสารต่าง ๆ เหล่านั้น โดยเฉพาะเยาวชนที่กำลังศึกษา อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในวันข้างหน้า จำเป็นต้องมี ทักษะพื้นฐานในการรับข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งทักษะหนึ่ง ที่ควรได้รับการพัฒนา คือ ทักษะ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ เพราะจะช่วยให้นักเรียนรู้เท่าทันสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความสามารถในการอ่านจะมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ

ในการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปสู่การขยายความรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับความคิดของ เอมอร์ เนียมน้อย (2551, หน้า 12-13) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสติปัญญา ให้รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และรู้จักตัดสินใจประเมินค่าของสารต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเที่ยงธรรม

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นทักษะที่ส่งเสริมกระบวนการคิด เพราะหากนักเรียนได้รับการฝึกฝนการอ่านอย่างถูกวิธีและสม่ำเสมอแล้ว จะทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือเป็น คือ อ่านหนังสือแล้วเข้าใจสารที่ผู้ส่งสารต้องการบอกได้ เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องอาศัยการคิด วิเคราะห์ พิจารณา และประเมินค่าในสิ่งที่ได้อ่าน สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากสารได้ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน คือ ช่วยให้ผู้อ่านมีวิจารณญาณในการคิดและนำความรู้มาปรับปรุงบุคลิกภาพของตนในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับคนในสังคมได้ดีและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานต่อไป

ปัจจุบันผู้วิจัยเป็นครูสอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาที่เกิดจากการอ่าน คือ นักเรียนขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ เมื่อนักเรียนอ่านสารหรือเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว ไม่สามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินค่าสารที่อ่านได้ ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำ เห็นได้จากเอกสารรายงานผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย ปีการศึกษา 2551 พบว่า ปีการศึกษา 2551 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 42.47 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง และจากเอกสารรายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 วิชาภาษาไทย พบว่า ร้อยละ 11.59 อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง ร้อยละ 81.16 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ และร้อยละ 7.25 อยู่ในเกณฑ์ดี แต่เมื่อรวมคะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระพบว่า นักเรียนของโรงเรียนวัดลานบุญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 (รวมทุกสังกัด) และจากการสำรวจปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการสำรวจจากคณะครูและนักเรียน จำนวน 100 คน

ร้อยละ 79 เห็นว่า ปัญหาการเรียนรู้อ่านและการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณและการคิดวิเคราะห์ เป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ปัญหาที่เกิดจากการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 โรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร คือ นักเรียนอ่านสารแล้ว
 ไม่สามารถวิเคราะห์ วิจัย ตีความ ประเมินผลสิ่งที่อ่านได้ และไม่สามารถแยกแยะ
 ข้อคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรา บัวทอง (2547)
 ที่กล่าวว่า ปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คือ
 นักเรียนไม่มีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ กล่าวคือ หลังจากอ่านแล้ว
 นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าจากสารที่อ่าน และงานวิจัยของ
 ศุภิสรา ทองโพธิ์ (2550) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทย
 อย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน
 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนเกิดจากการขาดทักษะ
 ด้านการวางแผนการอ่าน การกำกับตรวจสอบการอ่าน และการประเมินผลสิ่งที่อ่าน
 ไม่สามารถแปลความ ตีความ และสรุปความในสิ่งที่อ่านได้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางด้าน
 การเรียนในวิชาต่าง ๆ ต่ำ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มุ่งให้ผู้เรียน
 มีความสัมพันธ์ด้านทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจน
 ให้นักเรียนใช้ความคิดด้วยการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ แต่ปัญหาที่เกิดจากการสอนอ่าน
 โดยทั่วไปพบว่า ด้านทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณทำได้โดยยาก เพราะครูขาดสื่อ
 การเรียนการสอนที่จะช่วยกระตุ้นและเร้าความสนใจของผู้เรียน และปัญหาที่เกิดจาก
 ผู้เรียนเอง คือ ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ส่วนมากไม่ชอบอ่าน
 และไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน ตลอดจนเมื่ออ่านแล้วไม่เข้าใจคำศัพท์ ตีความไม่เป็น
 ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน และไม่สามารถแยกแยะข้อคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริงได้ สอดคล้อง
 กับแนวคิดของสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, หน้า 62) ที่กล่าวว่า นักเรียนมักจะอ่าน
 เพื่อความเข้าใจเรื่องราวมากกว่าที่จะอ่านเพื่อคิดวิจารณ์ญาณ การที่จะให้นักเรียนอ่าน
 อย่างมีวิจารณ์ญาณได้นั้น เป็นปัญหาที่ครูควรหาวิธีการหรือสื่อการสอนที่จะช่วยพัฒนา
 ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น การฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้สอนจำเป็นต้องหาวิธีการสอน เทคนิค และสื่อการสอนที่นักเรียนสนใจและมีความทันสมัย สามารถฝึกได้บ่อยครั้ง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ซึ่งบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน สามารถนำมาเป็นสื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นภายในสมอง ซึ่งพัฒนาได้โดยใช้สิ่งเร้ามากระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้แสดงความคิดด้วยการตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมออกมา (จรรยา บุญปลั่ง, 2542, หน้า 58)

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) เป็นการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้สอนและผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความสะดวก รวดเร็ว และคล่องตัว ดังนั้น บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) จึงเป็นสื่อการสอนที่ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียน และตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน ได้เป็นอย่างดี เพราะคอมพิวเตอร์เป็นสื่อการสอนที่ช่วยปรับปรุงกระบวนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และมีส่วนช่วยให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น

ประโยชน์ของการสอน โดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) สรุปได้ว่า บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนตามเอกัตภาพ สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ดึงดูดความสนใจผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจ ด้วยกราฟิก มีการป้อนกลับ (feedback) ทันที มีสี สัน ภาพ และเสียง ทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัว ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้ และสามารถเข้าใจเนื้อหาได้เร็ว ผู้เรียนสามารถทบทวนเนื้อหาหรือบทเรียนที่เคยเรียนในห้องเรียน ผู้เรียนมีการโต้ตอบ ปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนมีโอกาสเลือกตัดสินใจและได้รับการเสริมแรงจากการได้รับข้อมูลย้อนกลับทันที ช่วยให้ผู้เรียนมีความคงทนต่อการเรียนรู้สูง เพราะมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยวิธีการเรียนรู้จากขั้นตอนที่ง่ายไปหายากตามลำดับ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจ และตามความสามารถของตนเอง เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล

เพราะต้องคอยแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลาทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนด้วย (วรวิทย์ นิเทศศิลป์, 2551, หน้า 227-228)

ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมงานวิจัยของผู้วิจัยหลายท่านที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรายวิชาต่าง ๆ ดังนี้ (จารุณี สอนใจ, 2549; จินตนา ผ่องแสงสุข, 2548; ศรีพล สักกะวนิช, 2548; ทวีศิลป์ อัยวรรณ, 2553; พนิกา บั่วมณี, 2549; พระกิตติพงษ์ คาร์ภย์, 2547; สุรินทร์ ยิ่งพິง, 2550; สมพล ลิ้มสกุล, 2547; สืบวงศ์ ชื่นสมบัติ, 2549)

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้แก่ (1) เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (2) เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ (3) เรื่องการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-learning) แบบปฏิสัมพันธ์บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (4) เรื่องความรู้เกี่ยวกับอักษรไทย อักษรวิธี และชนิดของคำ (5) เรื่องสำนวนและภาษิตไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ (6) เรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องด้านการเขียน สะกดคำไม่ตรงมาตรา

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องโทษและการป้องกันยาบ้า

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ (1) เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ และ (2) เรื่องทฤษฎีพีทาโกรัส

สรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ประสบปัญหา คือ นักเรียนขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ขาดความเข้าใจเนื้อหาจากเรื่องที่อ่าน และมีพื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณน้อย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-learning) และศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-learning) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีความมุ่งหวังว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนจะพัฒนาขึ้น และผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้การศึกษาวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนมีประสิทธิภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-learning) เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-learning) กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มที่ใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-learning)
4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มที่ใช้วิธีการสอนแบบปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-learning) เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนที่สอน โดยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-learning) และใช้วิธีการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างกัน
3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน หลังจากได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง (e-learning)
4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน หลังจากได้รับการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ฝึกในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้จัดเป็นหมวดตามแผนการเรียนรู้ ดังนี้

1. คติสอนใจจากนิทาน โดยใช้นิทาน 3 เรื่อง ดังนี้
 - 1.1 นิทานพื้นบ้านเรื่อง แม่ย่าเกลียดลูกสะใภ้
 - 1.2 นิทานพื้นบ้านเรื่อง แบ่งของ
 - 1.3 นิทานพื้นบ้านเรื่อง ชายหัวล้านชอบขอบยอ
2. ท่วงทำนองลูกทุ่งไทย แยกเป็นเพลงลูกทุ่ง 3 เพลง โดยใช้เพลงของนักร้องชื่อดัง ตักแตน ชลดา ดังนี้
 - 2.1 เพลง แฟนเก็บ
 - 2.2 เพลง ไม่ใช่แฟนทำแทนไม่ได้
 - 2.3 เพลง คนเหงาที่เข้าใจเธอ
3. สุนทรียรสบทร้อยกรอง แยกเป็นบทร้อยกรอง 4 เรื่อง ดังนี้
 - 3.1 บทร้อยกรองเรื่อง ชีวิต
 - 3.2 บทร้อยกรองเรื่อง ลูกแม่
 - 3.3 บทร้อยกรองเรื่อง อำนาจ
 - 3.4 บทร้อยกรองเรื่อง เสียงดอกไม้

เนื้อหาที่นำมาให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นเรื่องราวที่นักเรียนพบในชีวิตประจำวันและเป็นเนื้อหาที่มีคติสอนใจ อ่านแล้วได้ข้อคิดที่นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวนประชากรทั้งหมดมี 2 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 70 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดลานบุญ โดยผู้วิจัยทดสอบความสามารถด้านภาษาไทยด้วยแบบทดสอบวัดคุณภาพทางการศึกษาวิชาภาษาไทย ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร แล้วนำคะแนนที่ได้แต่ละคนมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย แล้วจัดนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม (pair group)

เพื่อจับผลาก คือ (1) กลุ่มทดลอง 20 คน สอนโดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) และ (2) กลุ่มควบคุม 20 คน สอนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ

ตัวแปรที่ใช้วิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (independent variable) ได้แก่ การสอนการอ่านมี 2 แบบ ดังนี้
 - 1.1 การสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning)
 - 1.2 การสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ
2. ตัวแปรตาม (dependent variable) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเวลาในการทดลองกลุ่มละ 10 ชั่วโมง ทดลองสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โดยสอนกลุ่มละ 10 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านที่ใช้ดุลยพินิจวิเคราะห์หาเหตุผล และวิเคราะห์คุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ ตีความเรื่องที่อ่านได้อย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถบอกได้ว่า ตอนหนึ่งของเรื่องนั้นผิดหรือถูก ดีหรือไม่ดี สำคัญหรือไม่ โดยใช้หลักการคิด 6 ชั้น ของ Bloom คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) หมายถึง บทเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยจัดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต โดยใช้รูปแบบมัลติมีเดีย ในการนำเสนอข้อมูล และออกแบบส่วนเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ โดยใช้ตัวอักษร รูปภาพ ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว สามารถฟังเสียงคำอธิบายได้ และมีแบบฝึกหัดระหว่างเรียน โดยผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจของตนเอง และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยมีลำดับขั้นตอน คือ ลงชื่อเข้าใช้บทเรียน ศึกษาเนื้อหา ทำกิจกรรม

ทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน และขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน โดยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นประเภท สื่อประกอบการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้

ประสิทธิภาพบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) หมายถึง ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียน ของผู้เรียน จากการศึกษาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของ ผู้เรียน โดยคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของผู้เรียน โดยคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง คะแนนด้านความรู้เรื่องการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งได้จากการทำแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยนักเรียน ต้องใช้หลักการคิด 6 ชั้น ของ Bloom คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณขึ้น

การสอนแบบปกติ หมายถึง การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนตามที่คุณสอนได้เตรียมการสอนไว้ และปรากฏอยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งใช้การสอนแบบบรรยายประกอบสื่ออื่น ๆ มีการอภิปราย ชักถามนักเรียน ให้นักเรียน ทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยมีลำดับ 3 ขั้นตอน คือ (1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (2) ขั้นสอน และ (3) ขั้นสรุปบทเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูภาษาไทยที่สอนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. ครูภาษาไทยที่สอนระดับชั้นอื่น ๆ ของ โรงเรียนวัดลานบุญ และ โรงเรียนอื่น ๆ ได้แนวทางการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) มาสร้างและปรับปรุงเป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. ครูภาษาไทยระดับชั้นอื่น ๆ สามารถนำวิธีการวิจัยไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับระดับชั้นของนักเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้
4. ครูผู้สอนสามารถใช้แนวทางการวิจัยเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานทางวิชาการสูงขึ้น